

ACTA

“La Cultura de base a debat electoral. Encontre del sector amb els partits polítics progressistes per debatre el futur de les polítiques culturals.”

Barcelona, Nau Bòstik. Dijous, 9 de maig de 2024, 18-21 h.

NOTA. La trobada s’ha enregistrat en vídeo, disponible al web de Cultura de Base de Barcelona (CB en endavant).

[Aquí trobareu la informació entorn de la convocatòria.](#)

Davant de les eleccions per al Parlament de Catalunya del diumenge, 12 de maig de 2024, la Cultura de Base de Barcelona organitza una trobada assembleària per trencar els debats polítics mediàtics.

S’ha convidat als partits polítics progressistes. Hi assisteixen, en representació:

- Beatriz Silva Gallardo — PSC — Diputada al Parlament de Catalunya. No és representant de cultura, però hi és cobrir l’absència d’altres membres del partit.
- Jordi Lon Quintana — ERC — Assessor en polítiques i projectes estratègics en l’àmbit cultural al gabinet de la Consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- Adriana Llena — CUP — Treballadora de l’economia social i solidària en el sector cultural, militant i candidata del partit per a les pròximes eleccions.
- Enric Bárcena — En Comú Podem — Comissió executiva nacional. Ha estat cinc mesos diputat en la darrera legislatura.

Beatriu Daniel (Explica Dansa) moderarà els temps de sessió i en Gerard Altaió (poeta) presenta els temes que vertebraran l’espai de treball:

1. [Llei de drets culturals. Avantprojecte.](#)
2. Suport ajudes / subvencions.
3. Estatut de l’artista / precarietat.
4. Cultura, educació, territori.
5. Transparència / participació del sector en el dibuix polític i cultural.

Es planteja un diàleg horitzontal entre els representants dels partits i les assistents, membres de la Cultura de Base des del lideratge de projectes o bé com a treballadores independents.

En Gerard Aitaió planteja que la idea de la trobada no és un debat electoral, sinó una obertura d'espai de treball, de diàleg mutu entre la CB i els representants dels partits que hi assisteixen. El focus són les polítiques culturals; concretament, en el sector creatiu i artístic. L'objectiu per a les representants dels partits que hi assisteixen és “que s'emportin les impressions que sovint queden dissoltes dins dels debats polítics”. Altaió destaca que la convocatòria reuneix tot d'artistes (en referència a Beuys) en una “fàbrica de creació de veritat”, la Nau Bòstik, situada a la Sagrera, un barri molt obrer de Barcelona. Totes, allà, som “obreres de la cultura”.

Semolina Tomic (Antic Teatre) introdueix la [Cultura de Base](#) per a les assistents amb una cronologia que va des de 2008, moment en què sorgeix enunciada com a tal. El 2019 n'experimenta un ressorgiment per la problemàtica específica d'alguns dels projectes, greument afectats per la gentrificació. En aquesta “emergència” dels últims anys, la Semolina destaca la celebració de la [Jornada de Política Cultural Municipalista](#) (gener de 2019) i els quatre ParlaMents Ciutadans de Cultura de Barcelona (PMCCB) (2019-2022), dispositius de participació ciutadana construïts amb la complicitat d'Itzíar González Virós. En l'últim PMCCB, el febrer de 2022, s'aprova la constitució d'un Observatori Ciutadà de Cultura que, entre altres funcions, auditarà dels comptes municipals. Semolina Tomic també aporta diverses còpies impreses de [l'informe de la CB](#) (2019), amb unes conclusions que segueixen vigents avui dia.

Primer punt de debat, entorn de la [Llei de drets culturals. Avantprojecte](#).

L'obertura d'aportacions en la fase de consulta participativa ciutadana es va tancar el 5 de maig de 2024.

Davant de l'etern “els drets van amb deures”, Altaió assenyala que un dels principis de l'esquerra és que els drets es demanen, però s'accepten els deures.

També destaca l'obligatorietat legal a Catalunya de destinar a cultura el 2% del pressupost públic, encara que no és efectiu.

En Gerard convida els representants dels partits a compartir la perspectiva de cadascun quant a l'avantprojecte.

S'obre torn de paraula per a les representants partits.

Beatriz Silva Gallardo — PSC

- Destaca l'afinitat que es produeix al Parlament en molts temes sectorials.
- A Cultura, considera que cap enteniment és possible si no passa per la pujada dels pressuposts (2025), perquè gran part dels problemes de sistema és la manca de recursos (això es retrotrau a les

retallades de fa més d'una dècada). El pressupost de 2023 ha estat de 493,7 M € i caldria, diu, almenys el doble per al 2025.

- Considera que la legislatura que ara acaba va ser pobre quant a aprovació de lleis. Durant la propera caldria aprovar la de drets culturals, la del cine, la d'arxius i documentació, la de patrimoni, etc.
- Quant a l'avantprojecte de llei de drets culturals de la Generalitat, considera que hauria de vincular-se al que CB demana i també a l'estatut de l'artista; és urgent l'abandó de la precarietat, un reconeixement de l'especificitat de la feina o de les malalties professionals. Prioritats: aplicació de l'estatut de l'artista i incloure'l a la llei.

Agnès Blot (treballadora cultural independent) demana que cada participant es presenti abans de fer la intervenció.

Jordi Lon Quintana — ERC

- El seu àmbit no és el parlamentari, però ha estat assessor al departament de cultura durant l'última legislatura.
- Felicita l'organització per la trobada, d'òptica comunitària, perspectiva que considera que la cultura ha de tenir.
- Parlarà, més que de programes, de fets. Les prioritats del departament, diu, haurien de ser garantir els drets culturals, que situa com a quarta pota de l'estat del benestar, junt amb el benestar social, l'educació i la sanitat. Cal partir d'una necessitat, diu: les desigualtats (quant a accés i participació) afecten la cultura. Considera que cal revertir-ho i protegir la potència cultural de la simplificació dels discursos feixistes.
- Continua: cal avançar per engegar accions concretes mentre la llei no entri en àmbit parlamentari; com per exemple, amb una línia de cultura comunitària (que ja ha donat finançament a 600 projectes en dues convocatòries, amb un pressupost total de 2 M €); unes ajudes a les arts en viu a micropobles per revertir els desequilibris culturals, programes d'art i salut, la conversió de l'anterior programa Escena 25 en Cultura Jove, etc.
- En resum: cal un abordatge de projectes concrets en paral·lel a l'elaboració de la llei (per a la qual ha calgut una feina de prospecció territorial, perquè a Catalunya no hi havia precedent).

Adriana Llena — CUP

Destaca la necessitat de revisar dos marcs.

- 1) Cultura com a dret (amb tots els seus aspectes): accés a participació i a creació, serveis, educació i cultura, així com el dret a decidir les polítiques culturals. Considera la cultura un dret a universalitzar. Contraposa la defensa de la cultura com a dret amb els interessos del mercat. Està en contra del model de ciutat gentrificadora [Barcelona] sostingut per altres partits en el poder. La nova llei de drets culturals hauria de servir per desvincular la cultura de la precarietat i apropar-la a la base, a la gent, descentralitzar-la.
- 2) Qüestiona a què es destina el 2%, què es prioritza (cultura com a dret o com a negoci?).

La seva voluntat és de diàleg i companyonia entre els grups polítics per al bé comú i els objectius compartits. Creu que la llei hauria d'atendre dues coses: la relació entre cultura i educació, i la dotació de pressupost (gran dèficit). Defensa:

- Accés a la cultura amb independència del lloc on visqui cadascú i de les interseccions que l'atravessin.
- Dret a la participació. Protagonisme de la població en el procés cultural, la importància de veure-s'hi representat. De la dedicació laboral en condicions dignes.
- Dret a la contribució. Teixit cultural de base com a codissenyadors i coproductors.
- Vinculació de les demandes amb el 2% i garantir-ne una part per a CB, que contraposa a la cultura com a excusa per a altres processos econòmics.
- Valorar els drets culturals per a la construcció identitària i de pertinença.
- Preservar la formació d'una "motxilla cultural", d'un accés cultural durant la vida. Allà és on situa la gran bretxa. Garantir les eines d'accés i participació.

Parlen les assistents.

- Pep Altayó, que es defineix com a metge preocupat per la cultura (fet que el va portar a ser regidor d'Iniciativa durant molts anys). El 2% preocupa des de fa 20 anys i considera això una gran equivocació, perquè en percentatge sempre es tractarà d'un valor relatiu. El càlcul hauria de ser, diu, en euros per habitant. Ara per ara en són uns 80, enfront dels 200 € a Europa.
- Guille Vidal-Ribas Belil (APdC) considera que el 2% hauria de ser un punt d'arribada, no un sostre.
  - Quintana (ERC) respon que l'avantatge del 2% és posar la mirada endavant i garantir el mínim. Des d'una mirada de país, considera indispensable que a aquesta base de finançament se sumin les polítiques municipals i de la resta d'administracions.
- Ester Bonal, de Xamfrà, se suma a la proposta d'Altaió "d'euros per habitant", però "per a tots els habitants", amb independència de si tenen o no papers. Valora positivament que, durant la presentació de l'avantprojecte de llei de drets culturals hi hagués presència diversa de persones i sensació general de ganes. Considera que caldria usar-ho per a fer pressió.

Gerard Altaió pregunta als representants polítics diversos temes. Primer, què consideren per "diversitat" i per "donar veu a tots els espectres culturals", atès que vivim en una societat multilingüe, però hi ha hagut moments en què la política cultural ha estat molt lligada a la llengua catalana, fet que implica que, quan els recursos es destinen al binomi cultura-llengua, queden fora els artistes que no treballen exclusivament amb el català. Segon, els demana què pensen de la proposta de creació d'una conselleria pròpia per a la llengua catalana per part d'Aragonès. En tercer lloc, els pregunta què volen dir quan parlen de "sector" (el CoNCA n'elabora informes anuals, però no té capacitat decisiva, només assessora).

Els representants dels partits responen:

Beatriz Silva Gallardo — PSC

En relació al que Pep Altaió aportava anteriorment, Silva Gallardo considera que és prioritat que el govern garanteixi el 2% dedicat a la cultura i considerar des d'allà el valor absolut. Ara per ara, existeix un estancament, com també passa a educació, que hauria d'arribar al 6% del PIB i tot just frega la meitat.

Amb relació al que en Gerard Altaió proposava, aporta:

- Que cal treballar amb el sector per a regularitzar-lo i modernitzar-lo, especialment per les implicacions que la col·laboració té quant a creació de continguts, garantia dels drets dels treballadors, etc.
- Que caldria que el CoNCA fos un òrgan de decisió i d'impuls de polítiques culturals.
- Que des del govern s'apostés per una coordinació territorial en l'àmbit cultural per tal d'evitar la concentració a Barcelona i altres grans ciutats, amb l'objectiu de garantir-ne la transversalitat.

Jordi Lon Quintana — ERC

- En governança i participació, considera que hi hauria d'haver tres potes: un consell de mancomunitat cultural, el CoNCA i una taula de participació representativa de la diversitat cultural del país, amb una cerca màxima de versemblança. A aquestes tres potes caldria sumar totes les entitats que formen part del teixit cultural mitjançant taules de participació.
- Quan es parla de drets culturals, creu que cal protegir-ne la diversitat. Considera el català una llengua pròpia minoritària no hegemònica, i creu que les polítiques l'han de protegir.

Adriana Llena — CUP

- Apunta la importància d'una participació activa de diferents agents culturals en les decisions que es prenen entorn d'equipaments i projectes públics. Cal una gestió pública, però democràtica. També creu que cal cuidar perquè determinats agents culturals que puguin marcar agenda no quedin sobrerrepresentats, i per la participació de la Cultura de Base.
- Quant a la qüestió lingüística considera que si al mercat prima el castellà per rendibilitat, cal revertir-ho des de l'àmbit públic prioritzant la producció en català.

Enric Bárcena — En Comú Podem

- Veu la "diversitat" com a riquesa, no com a amenaça, i la considera imprescindible perquè les persones tinguin les eines a l'abast i, posteriorment, en decideixin l'ús. A aquesta garantia cal sumar la descentralització dels drets culturals fora del "nucli central", fet que podria esterilitzar altres potències en la diversitat del país. Creu que tot el teixit fa política pública i en benefici de tothom.

Parlen les assistents.

- Karel Mena, treballadora d'arts escèniques des de fa dècades (des de l'economia social i solidària) i part de l'equip de Periferia Cimarronas, destaca la manca de "diversitat" entre les participants. En relació amb els processos d'accés a la cultura, considera que cada cop es burocratitzen més, amb demandes complexes i exigents per a l'artista i la treballadora cultural, que és qui demana la subvenció. Cal baixar el nivell del discurs. I creu que si des del govern es vol que hi hagi processos participatius, s'ha de donar temps a les treballadores.
- Aleix Salvans (Territori Sonor) qüestiona l'accés al capital públic per part dels projectes i subratlla el fet que empreses milionàries el rebin mitjançant convenis. Ho situa en la vella tensió entre art, cultura i entreteniment. Observa que alguns concursos públics, amb demandes molt determinades, semblen "destinats". I l'únic que resta és la concurrència pública, que considera subòptima. Situa la qüestió no en la burocràcia, sinó en idea política entorn de com s'administren els recursos.

Gerard Altaió observa que des de les polítiques públiques caldria posar les bases, no els continguts (com de vegades passa, per exemple, amb festivals d'iniciativa pública). Ho relaciona amb les filosofies de Copyright / Copyleft.

Altaió també planteja als representants polítics preguntes entorn de la distribució dels recursos i dels criteris que la regeixen. Caldria aprimar la funció la burocràcia? Convindria potenciar de beques per sobre de les subvencions? Si la via fossin els contractes programa (amb una perspectiva més estable per a qui els obtingui, a 2-3 anys vista), quants podrien ser viables? A més, hi ha voluntat de modificar el retorn de les subvencions, regit habitualment per criteris purament econòmics (d'empresa)?

Els representants dels partits responen:

Beatriz Silva Gallardo — PSC

Al programa del partit contempen l'avançament cap a un sistema de contracte-programa, per l'estabilitat i la possibilitat de planificació a mig-llarg termini. Considera que cal fer els processos transparents en l'assignació de diners públics. Aposta per la flexibilitat i la dilatació dels terminis de presentació de subvencions. I, dins de l'estatut de l'artista, destaca noves línies d'ajuda al lloguer i un sistema de residències públiques que fomentin la mobilitat territorial de les treballadores i l'expansió de les activitats.

Jordi Lon Quintana — ERC

Quant a la qüestió burocràtica esmentada, creu que caldria un pacte per a la simplificació administrativa. També localitza un problema en les demandes de garantia de transparència i en una minva en la burocratització dels processos. Creu que caldrien ajuts i subvencions específics i bianuals al sector de la CB per tal de garantir-ne estabilitat i continuïtat, sobretot per a projectes d'interès públic i amb dimensió social.

Adriana Llana — CUP

Considera les subvencions l'element central i que cal prioritzar formes de finançament que vagin directament als creadors, amb contrapartides que no només incloguin criteris econòmics.

Enric Bárcena — En Comú Podem

Opina que l'estructura actual d'ajudes genera dependència, fet que perverteix els cicles vitals. Per això cal una simplificació dels processos burocràtics, sostinguda en confiança administrativa cap al teixit de CB. Quant a les ajudes, considera que haurien de caracteritzar-se per la plurianualitat i els indicadors d'acord amb el valor social del projecte (tot i que això és intangible i avaluar-ho suposa un repte). Alhora, creu que calen eines i espais per als projectes, i un procés digitalització per garantir-ne l'accés.

Gerard Altaió assenyala que les observacions de les representants tendeixen al macrodiscurs, però manquen de calendari, de concrecions, etc.

Sonia Fernandez Lage, des de la coordinació del Graner, parla del cansament col·lectiu entorn de les ajudes, els terminis... perquè es tracta d'un debat d'anys i considera que cal passar a la concreció a tots els àmbits administratius. Els pregunta per què no es pot canviar un règim que se sap que genera molta precarietat i que asfixia el teixit. Adverteix que les beques, sovint, encobreixen les manques del sistema per a la professionalització, però n'està a favor si són per a recerca. Relaciona el concepte de transparència (exercit per un sistema públic molt intervencionista i vertical) amb la desconfiança cap a les beneficiàries dels recursos. Creu que "transparència" i "desconfiança" són, en aquest cas, sinònims. Finalment, demana que des de la línia d'ajudes es tingui cura de la llibertat creativa de l'artista, perquè sovint se li demana allò que la resta de sectors no poden cobrir.

Jorge Sánchez, des de la Nau Bostik, pregunta què cal fer per canviar el sistema de repartiment de recursos. Considera que el problema de les subvencions és que l'atorgament no garanteix poder portar endavant el projecte, i que la manca de cofinançament obliga al retorn. També demanda fiscalitzar els pressupostos de cultural de la Generalitat com CB ha fet.

Javier (des del Teatre Arnau, projecte d'economia social i solidària) creu que els representants han parlat poc de la gestió del marc públic-comunitari i de la llei d'associacionisme (gestió cívica i ciutadana). Localitza el problema no pas en les dades (assoliment i fiscalització del 2%), sinó en la manca de la triangulació quan s'expliquen, v. g. no es diu públicament quants diners es destinen a la CB i quants a macrofestivals i macroestructures. Cal poder contrastar les dades. Creu que l'administració hauria de retirar el suport a empreses de valors extractivistes, no donar-les lloc.

Ester Bonal, de Xamfrà, considera que en la comissió de les subvencions hi hauria d'haver representants de la diputació, l'ajuntament i la Generalitat. Creu que els tècnics que hi treballen sí que tenen la voluntat de simplificar la burocràcia, però que el sistema administratiu cal que admeti si hi arriba o no. Defensa la fiscalització de comptes públics, "plens de servituds", i una política cultural pública de confiança que delegi, acompanyi i faci crítica.

Guille Vidal-Ribas Belil (APdC) demana honestedat, dignitat i reconeixement per part de l'administració quant a processos.

Agnès Blot (treballadora cultural independent) assenyala el funcionament extremadament lent de les administracions, sobretot pel que fa a la gestió de multes (en va rebre una d'hisenda amb gairebé una dècada de diferència entre activitat, multa i sanció).

Carles Llàcer (gestor cultural del sector musical) considera que les ajudes públiques no haurien d'arribar només mitjançant la cessió de diners, sinó, per exemple, amb la possibilitat de difusió dels projectes per la CCMA, que veu, ara per ara, com un espai d'exhibició de masses. Li fa l'efecte que hi ha molt bones propostes artístiques sense continuïtat perquè no arriben al gran públic a través dels mitjans de comunicació.

Els representants dels partits polítics, per al·lusions:

Beatriz Silva Gallardo (PSC) puntualitza que la CCMA depèn del Parlament, no del Govern. S'hi ha creat un òrgan nou dedicat a abordar la pobresa cultural transmesa pels mitjans. El portal de transparència que ja existeix en la CCMA hauria d'existir en Cultura. Creu que els diners públics haurien de destinar-se al servei públic (res a veure amb la rendibilitat).

Jordi Lon Quintana (ERC) destaca que l'observatori de la cultura s'ha incorporat a l'avantprojecte de la llei, i que es nodrirà de dades públiques i privades. Perquè és important que hi hagi dades i que n'estiguin disponibles, així com l'elaboració d'informes sistemàtics i independents per al retorn social de les inversions públiques. És a dir, una interpretació transparent. També creu que l'administració, tot i les ganes d'ajudar al sector, és una "locomotora lenta" amb poc marge de variació.

Adriana Llana (CUP) creu que existeixen interessos creuats entorn de quin sector hauria de rebre el finançament públic destinat a cultura. No hi ha consensos absoluts quant a intervenció pública i potser, creu, no són desitjables. Però sí que hi ha un interès perquè grans empreses vinculades a la cultura continuïn rebent subvencions i ajudes públiques. Defensa una gestió cultural pública o públic-comunitària, no externalitzada a grans empreses.

Enric Bárcena (En Comú Podem) advoca per la fiscalització de les dades. Quant a la CCMA, creu que té una funcionalitat pública reconeguda, però també una funció comercial. En el cas de la música, considera que la CCMA ha canibalitzat la indústria (amb un procés de finançament; ni de visibilització ni d'aportació de noves referencialitats). Està a favor de donar suport des del govern als projectes de CB, creadors de teixit i comunitat.

Les participants aporten:

Andrea Leunda (advocada que treballa per a diferents associacions professionals). Quant a l'estatut de l'artista, observa que es tracta d'un conjunt de recomanacions que cal traslladar a lleis. I, posteriorment, cal veure quin impacte tenen les lleis. S'apliquen? Perquè, per exemple, li consta que hi ha equipaments públics

que continuen sense contractar els artistes. La incertesa se suma a la precarietat. Detecta mancaça, per part dels polítics, en l'aplicació pràctica dels discursos en el dia a dia.

Guillem Arnedo (president de la Unió de Músics) suma a l'aportació anterior que l'estatut de l'artista són consideracions; recomanacions generals que encara que no s'han concretat en lleis. Actualment, el procés es du a terme en una comissió interministerial, liderada per Cultura. Creu que, des de l'administració, que tendeix a homogeneïtzar, costa molt arribar al que l'estatut persegueix, que és precisament distingir l'especificitat de l'activitat de les treballadores culturals (no només artistes).

En Gerard Altaió recull alguns punts esmentats per tancar la trobada. Considera que la CCMA fa funcions d'ens privat, no públic (a diferència de la betevé impulsada per Manuel Hueriga als anys 90). Defensa que els equipaments que paguem entre tots haurien de ser d'ús comú, i que aquesta funció pública ha estat present durant altres èpoques (v. g. Mancomunitat, amb càrrecs polítics al capdavant de Cultura). Així mateix, considera que falta parlar del "vincl", portar ensenyaments artístics a les escoles; que "calen professionals a l'escola, no escoles de professionals". Encoratja als representants dels partits polítics presents a ser creatius i valents per fer canvis en les polítiques que agilitzin l'administració i afavoreixin, també, les iniciatives i projectes que sosté la Cultura de Base. Per exemple, amb la continuïtat de trobades com aquesta.

Cultura de Base — Barcelona, Nau Bòstik. Dijous, 9 de maig de 2024